

еме трајања ове повластице, добит
те радње друштвене, у колико она
гарантованог дохотка делиће дру-
вом подједнако.

Члан 5.

зање постаја и стоваришта на оба-
и Дунава уступиће се друштву на
живање потребно државно земљи-
би за поменути циљ било потребно
нско земљиште, влада ће дејство-
о добије од општина на бесплатно
ем споразума, или, ако то не би било
основи закона о експропријацији.

Члан 6.

друштво захте, уступиће му за пот-
родарске радње и то бесплатно, др-
угљени мајдан близу Дунава код Брзе
е.

ко друштво, преко подмирене потребе
ојој бродарској радњи, хтедне угљ из
мајдана продавати, онда ће таква радња
штвена потпасти под одредбе закона ру-
арског.

Члан 7.

Друштво пошљања у опште, као и пренос
поште аманатне, вршиће се Савом и Дунавом
на друштвеним бродовима на основу уговора,
који ће се тога ради нарочито закључити.

Члан 8.

Све повластице по чла. 1., 2., 3., 4. и
5. дају се друштву за тридесет година, рачу-
нећи од дана кад друштво са својим бродо-
вима отпочне пловидбу.

Члан 9.

лова од машина, оруђа
и других предмета, потреб-
но се ови, као зе-
лабавити у
плаћања увозне
које се на цари-
о за десет година,
друштво конситуише.

10.

ава друштво од не-
своју бродарску

радњу за време од десет година, почињући од дана кад се друштво конституише.

Члан 11.

Ради подизања грађевина, потребних за бродарство, уступиће се друштву за време, означено у члану 8., бесплатна сеча грађе у општенародним или државним шумама, под условом, да се сеча грађе врши по правилима шумарским, да се гора на исеченом простору подиже, и да се том сечом не вређају нити сужавају ничија пређе стечана права на ту шуму.

Члан 12.

Краљевска влада врши надзор над друштвеном бродарском радњом преко министра народне привреде. Тога ради министар народне привреде има право слати свога званичног изасланика, да присуствује седницама управног одбора, као и на свима скупштинама акционара. Сем тога министар народне привреде има право, да врши контролу над целом радњом друштвеном и у свако доба. Изасланик кад би нашао, да је која одлука управног одбора или скупа акционара противна друштвеним правилима, или земљским законима, или задатку друштва, означеним овим законом, он има право, да уложи протест, и тиме самим овако оспорена одлука обуставља се до коначног решења министра народне привреде.

Овако спорно питање надлежни министар расправља као хитну ствар.

Члан 13.

Подвозна тарифа, њене измене и допуне као и сва правила, која се односе на превоз људи и сваковрсних производа, важиће тек онда, кад их министар народне привреде одобри и потврди.

Члан 14.

На основу овога закона састављене друштвене статуте, као и њихове измене и допуне одобрава и потврђује министар народне привреде.

Члан 15.

Име потписанско бродарско друштво склопи, овај дежурни члан, изменити или допунити по иницијативи члана акционара.

Потписаних подпретрговачком Привреде.

Члан 16.

Овај закон ступа у живот кад га Краљ потпише.

Препоручујемо свима Нашим министрима, да овај закон обнародују и о извршењу се његовом, у колико се кога тиче, старају; властима пак заповедемо да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се покоравају.

6. Априла 1890. год.
у Београду.

Јов. Ристић. С. Р.
К. С. Протић С. Р.
Ј. Бели-Марковић. С. Р.

(М. П.)

Видео и ставио државни печат,
чувар државног печата,
министар правде,
М. Кр. Ђорђевић. С. Р.

Председник министарског савета,
министар иностраних дела,
генерал,
С. Грујић. С. Р.

Заступник министра војног
председник министарског савета,
министар иностраних дела,
генерал,
С. Грујић.

Министар финансија,
д-р М. В. Вујић. С. Р.

Министар
унутрашњих дела,
С. Таушановић. С. Р.

Заступник
министра народне привреде,
министар унутрашњих дела
К. С. Таушановић С. Р.

Министар правде,
М. Кр. Ђорђевић. С. Р.

Заступник министра
просвете и црквених послова,
министар финансије,
д-р М. В. Вујић. С. Р.

Министар грађевина,
М. Јосимовић С. Р.

штуи.

шно

ава друштво од не-
ров и Чл своју бродан
остепеном
Министаре

де.

П Р А В И Л А

ПРВОГ СРПСКОГ КРАЉЕВСКОГ ПОВЛАШЋЕНОГ БРОДАРСКОГ ДРУШТВА.

I

Установа, задатак и трајање.

Чл. 1.

На основу закона о повластицама „Српском бродарском друштву“ од 6. априла 1890. год., оснива се акционско друштво под именом „Прво српско краљевско повлашћено бродарско друштво“.

Чл. 2.

Задатак је овога друштва, да удруженим — акционским — капиталом створи и одржава уређену пловидбу на пловним српским рекама, како би српска трговина добила повољније услове за развој и унапређење.

Чл. 3.

Седиште је друштвено у Београду. Оно ће имати своје агенције и у другим местима, дуж пловних српских река, као и ван ових, где се укаже потреба.

Чл. 4.

Име је друштвено: „Прво српско краљевско повлашћено бродарско друштво“, које ће се протоколирати код првостепеног београдског трговачког суда.

Скраћено име друштвено гласи: „Српско бродарско друштво“.

Име потписују пуноважно директор и дежурни члан управин.

Потписи: директоров и чланова управиних поднеће се првостепеном београдском трговачком суду и Министарству Народне Привреде.

Печат је друштвени котва : с натписом :
«Прво српско краљевско повлашћено бродарско друштво».

Чл. 5.

Трајање друштвено утврђује се на тридесет година, рачунајући од дана кад друштво отпочне пловидбу. Али оно може и после овога рока рад продужити, ако то скупштина акционарска реши, на две године пре истека означеног рока и на то добије законско одобрење.

II.

Капитал и акције.

Чл. 6.

Капитал «Првог српског краљевског повлашћеног бродарског друштва», утврђује се на три милиона (3.000.000) динара у сребру,

Овај је капитал подељен на 30.000 акција по 100 динара сваки.

Овај капитал може и повећати, кад акционарска реши онако, како је прописано и то решење добије законско одобрење према чл. 3. закона.

Чл. 7.

Половина овога капитала уплатиће се за шест месеци, и то овако :

При упису положиће се од сваке акције по 10 динара, а остатак од 40 динара у тромесечним роковима по 20 динара од акције.

Уплату друге половине капитала одредиће управа, на исти начин, према потреби.

Чл. 8.

Акције друштвене су недељиве и гласе на доносиоца.

Облик акције и купонског листа за дивиденду прописаће управа. Докле се акције потпуно не уплате, акционари ће добити привремене акције, које гласе на име, а ове ће се заменити по уплати сталним.

Чл. 9.

Друштво може рад одпочети кад имадне 1.000.000 динара уплаћена капитала (чл. 3. закона).

Чл. 10.

Акционар «Српског бродарског друштва» учествује у имању и добити овог друштва сразмерно своје улогу.

Чл. 11.

Акционар, који на време не би положио уплате, платиће интереса 8% за све време задоцњења, па ако то не учини ни на поновљени позив управин преко «Српских Новина» до рока, који му је одређен, губи право на уплаћени капитал и на сва права акционарска у овоме друштву. Ове акције огласиће се да не вреде и на њихово место издаће се нове.

III

Друштвени послови.

Чл. 12.

Друштво ради ове послове :

1., одржава редовну пловидбу на пловним рекама у Србији, а по распореду, који ће управа повремено израђивати а Министар Народне Привреде потврђивати.

2., предузима пловидбу са својим бродовима и шлеповима и на другим рекама, ван српских граница, ако то интереса домаће трговине захтевају, а интереси овог друштва допуштају.

3., вуче шлепове, дрварице, винарице и друге лађе приватних лица и друштава.

IV.

Друштвена управа.

Управни одбор.

Чл. 13.

Управни одбор састоји се из 12 чланова, које бира скупштина на три године. Од ових сваке године одступају четворица најстаријих по реду избора. Прве и друге године одступање се одређује коцком, између оних који су први пут у управу изабрани. Чланови који иступе могу бити понова изабрани.

Чл. 14.

Управни одбор бира из своје средине председника, потпредседника и пословођу.

Кад се одбор конституише објавиће то у «Српским Новинама».

Ако се место једног члана управног одбора упразни, онда ће се на ово позвати, до прве редовне скупштине онај акционар, који је при последњем избору имао највише гласова за то место, ако се без овог не би могли послови у управном одбору вршити.

Чл. 15.

Чланови управног одбора могу бити само они акционари, који стално живе у Београду и који су српски држављани бар од 5 година.

Чиновници друштвени не могу бити чланови управног одбора.

Чл. 16.

Чланови управног одбора дужни су депоновати код управе по 50 акција друштвених.

Чл. 17.

Управни одбор састаје се на позив председников односно потпредседников сваког месеца, а осем тога, кад год се потреба укаже.

Он се мора састати и онда, кад то захте: надзорни одбор, владин комесар, или 4 члана управног одбора.

Чл. 18.

Управни одбор решава пуноважно кад је на окупу осим председника или потпредседника још 6 чланова. Гласање је при решавању јавно, а одлуке се доносе простом већином гласова.

При једнакој подели решава глас онога који председава.

При избору директора и других чиновника, гласање је тајно. Исто тако решаваће се тајним гласањем и други предмети, кад то захте председник или 4 члана управног одбора.

При једнакој подели гласова при тајном гласању сматра се да је предмет одбијен.

Чл. 19.

Управни одбор води записник о своме раду, који потписује председник и сви присутни чланови.

Чланови управног одбора добијају за свако присуство у седницама управног одбора по 6 динара, а за дежурство по 10 динара. Ова им се награда исцлађује из бруто прихода на крају године.

Чл. 20.

Управни одбор као представник друштвени заступа друштво пред властима и судовима.

У круг његовог рада долазе поглавито ови послови:

1. Управљање пловидбом и израђивање свију правила и упуштава потребних за тачно вршење ове службе.

2. Прописивање плана пловидбе и подвозних тарифа за редовну возњу, које подноси на потврду Министру Народне Привреде.

3. Набавка лађа, шлепова и других возних справа, као и свега материјала потребног за пловидбу.

4. Бирање директора и других чиновника друштвених, одређивање њихових плата, кауција и везивање уговора о служби.

5. Решавање о подизању зграда потребних за пловидбу, као: агенција, магацина и т. сл.

6. Подвезивање уговора у име друштвено са државом, друштвима и приватним лицима о преносу путника и робе.

7. Спремање и подношење надзорном одбору на преглед месечних и годишњих рачуна о раду друштвеном.

8. Подношење предлога скупштини о изменама ових правила и о начину поделе чисте добити, као и других предлога, који се тичу друштвених послова у опште.

9. Сазивање редовних и ванредних скупштина акционарских.

10. Он објављује преко «Српских Новина» годишњи извештај о радњи друштвеној на 20 дана пре скупштине акционарске.

11. Води надзор над целим радом друштвеним.

Чл. 21.

Чланови управног одбора дужни су дежурати у канцеларији друштвеној.

Надзорни одбор.

Чл. 22.

Надзорни одбор састоји се из 6 чланова, које бира редовна скупштина акционарска на три године, а они бирају између себе једног за председника на годину дана.

Председника у његову осуству заступа по избору најстарији члан надзорног одбора.

Чланови надзорног одбора полажу кауцију од 20 акција друштвених.

Чл. 23.

На крају сваке године иступају по 2 члана из надзорног одбора по чл. 13. ових правила.

Лука Ћеловић
БЕОГРАД

Luka Ćelović
BEOGRAD

Упражњена места чланова у надзорном одбору попуњују се по чл. 14. ових правила.

Чл. 24.

Надзорни одбор решава пуноважно, кад су на окупу 4 члана. Он решава вишином гласова; а при једнакој подели, решава глас председников или његовог заменика.

Чл. 25.

Дужност је надзорног одбора :

1. да контролише целу радњу управног одбора, као и радњу директорову.

2. да прегледа на крају сваког месеца рачуне о раду друштвеном; да ове упоређује са главним и помоћним књигама и да исправност или неисправност истих доставља управном одбору писмено;

3. да чини и ванредне прегледе друштвених благајница бар 3 пута годишње;

4. да прегледа инвентар друштвеног имања;

5. да на крају године прегледа годишње рачуне о раду друштвеном и да о свему подноси извештај скупштини;

6. он може за преглед појединих грана друштвене радње одређивати из своје средине комисије и комесаре, који ће у његово име преглед вршити, како у Београду тако и на другим местима.

Чл. 26.

Ако би надзорни одбор спазио, да је која одлука управног одбора противна правилима друштвеним, он ће о томе учинити управном одбору писмене примедбе.

Ако управни одбор ове примедбе не би усвојио, сазваће у најкраћем року заједничку седницу управног и надзорног одбора, на којој ће се о учињеним примедбама коначно решити.

Чл. 27.

Чланови надзорног одбора добијају на име награде од сваке седнице по 6 динара. Ова им се награда исплаћује као што је одређено у чл. 19.

Директор.

Чл. 28.

На челу администрације друштвене стоји директор, којег управа прима под уговором.

Њему је непосредно потчињено све чиновништво и цео персонал друштвени.

Чл. 29.

Поглавите су дужности директорове ове:

1. да по правилима и упуствима управног одбора управља радњом друштвеном;
2. да израђује и управном одбору предлаже потребне формуларе, правила и упуства за поједине гране друштвене радње;
3. да израђује и управи подноси план о пловидби и подвозне тарифе;
4. да предлаже потребан персонал службени и прописује услове за његово примање у службу.
5. да даје потребна упуства и да контролише у раду све органе друштвене.
6. да спрема и подноси управи на преглед месечне и годишње рачуне и извешћа о целом раду друштвеном.
7. да саставља и подноси управи на преглед инвентар друштвене имаовине.
8. да израђује и са дежурним чланом управног одбора потписује сву преписку
9. да присуствује седницама управног одбора и да даје обавештења у појединим питањима.

Чл. 30.

Осем директора, друштво има потребан број сталних и привремених чиновника и служитеља. Положај и права сталних друштвених чиновника, одредиће се нарочитом уредбом, коју ће управа израдити и поднети на потврду и одобрење Министру Народне Привреде.

Чл. 31.

За обезбеђење чиновника и њихових породица установиће се пенциони фонд, о коме ће такође управа израдити нарочиту уредбу и поднети је на потврду и одобрење Министру Народне Привреде.

Чл. 32.

Докле се место директорово не попуни, као и за време његовог осуства, заступаће га један члан управног одбора или чиновник друштвени, кога управни одбор за то одреди.

Члан управин, који директора у дужности заступа, добијаће за све време заступања награду као и дежурни члан управног одбора.

Скупштина.

Члан 33.

Скупштине могу бити редовне и ванредне, и држе се у Београду.

Редовне скупштине акционарске сазива управни одбор сваке године, по завршетку годишњих рачуна, а најдаље у месецу априлу; а ванредне свагда кад нађе, да друштвени интереси захтевају.

Исто је тако дужан управни одбор, на позив надзорног одбора ванредну скупштину сазвати. Ако управни одбор не би сладовао овоме позиву, моћи ће надзорни одбор сам, а по прописима ових правила сазвати таку скупштину.

Управни одбор дужан је такође ванредну скупштину да сазове, кад то написмено затраже 40 акционара, који депонују бар 400 акција,

Чл. 34.

Дан сазива редовних и ванредних скупштина као и дневни ред обзнаниће се преко „Српских Новина“ на 30 дана раније, рачунајући од првог огласа.

У обзнани морају се тачно изложити сви послови, који ће се на скупштини радити.

Чл. 35.

На скупштини председава председник или потпредседник или један члан управног одбора, којег овај као њихова заменика изабере.

О раду скупштинском води се записник, који потписује онај који председава са деловођом и 4 акционара, који се бирају кад се скупштина отвори.

Чл. 36.

На скупштини има право акционар са :

5	акција	на	1	глас.
15	«	«	2	гласа
25	«	«	3	«
40	»	«	4	«
60	«	«	5	гласова.
80	«	«	6	«
100	«	«	7	«

Сваких 20 акција преко 100 дају право на по 1 глас до завршно 20 гласова, преко којег броја не може нико ипата више гласова.

Чл. 37.

Акционар, који хоће да учествује на скупштини мора депоновати своје акције у Бео-

граду код управе друштвене, најмање на 5 дана раније, а у другим местима, где управа одреди, најмање на 10 дана пред скупштину.

При депоновању акција, акционар добија улазницу за скупштину, на којој је назначено име и презиме акционарево, број депонованих акција и гласова.

Чл. 38.

На скупштини не могу учествовати они који по закону не могу располагати својим имањем,

Малољетнике, удате жене и масе заступају на скупштини њихови законити заступници, који имају право на онолико гласова, колико је чланом 36. одређено.

Чл. 39.

Сваки акционар може на скупштини заступати још једног акционара ако од њега има на то уредно пуномоћство.

Друштва и правна лица заступају пуномоћници, који морају бити српски грађани и имати сва грађанска права, а не морају бити акционари.

Чл. 40.

Скупштина може пуноважно решавати кад на њој лично присуствује најмање 100 акционара који представљају најмање $\frac{1}{4}$ издатих акција.

Чл. 41.

Ако на скупштину, која је по пропису ових правила сазвана, не дође потребан број акционара, онда се скупштина одлаже највише за 3 дана, која пуноважно решава са онолико акционара и онолико акција колико дође, осем случајева, за које је овим правилима друкчије прописано у чл 33. и 50. ових правила.

Чл 42.

Редовна скупштина радо ове послове :

1. бира деловођу и 4 бројача гласова, који су у исто време потписници протокола (чл. 35.);

2. одобрава годишњи рачун о раду друштвеном, који подноси управни одбор и даје разрешницу овоме, по предлогу надзорног одбора ;

3. решава о подели добити и дивиденде.

4. бира управни и надзорни одбор ;

5. решава о предлозима управног и надзорног одбора и поједчних чланова.

Чл. 43.

Ако је на дневном реду питање о задужењу друштвеном преко $\frac{1}{10}$ уплаћена капитала, као и о изменама ових правила, потребно је да је на скупштини престављена бар $\frac{1}{3}$ издатих акција и да $\frac{3}{4}$ присутних акционара гласају за предложено задужење или измене.

Чл. 44.

Да би се предлог ког акционара могао ставити на дневни ред, треба да је на 10 дана раније написмено управи поднесен.

Чл. 45.

Скупштина решава простом вишином гласова.

При једнакој подели гласова решава страна, на којој је глас онога који председава.

При решавању гласа се устајањем и седењем, а по потреби и поименично.

Избор управног и надзорног одбора и решавање о поверењу или неповерењу управи и надзорном одбору врши се тајним гласањем.

Чл. 46.

Скупштине решавају само о предметима стављеним у дневном реду.

Одлуке скупштинске донесене по закону и овим правилима обавезују све акционаре.

VI.**Друштвено имање.****Чл. 47.**

Друштвено непокретно имање састоји се из земљишта, које се друштву уступи за подизање постаја и стоваришта по чл. 5. закона и из угљеног рудника близу Дунава код Брзе Паланке (чл. 6. закона).

Чл. 48.

За одржавање уредне пловидбе друштво ће имати четири парне лађе и 20 шлепова, које ће набавити поступно према потреби. (чл. 4. закона).

VII.**Б и л а н ц.****Чл. 49.**

Рачунска година друштвене радње почиње 1. јануара и завршује се 31. децембра сваке године.

Чл. 50.

На крају сваке рачунске године, управни одбор саставља годишњи рачун о целокупном раду друштвеном у тој години, са потпуним инвентаром друштвене имаовине, и другим потребним прилозима.

Овако састављени биланц предаје се надзорном одбору на преглед, а по што га овај одобри, предаће се јавности бар на 15 дана пре редовне годишње скупштине.

Извештаји управног и надзорног одбора о раду друштвеном заједно са биланцом, штампаће се у засебним књижицама и раздати акционарима на њихов захтев, бар на три дана пред редовну скупштину.

Чл. 51.

При саставу биланца не ће се у активу друштвену урачунавати вредност угљеног рудника, већ само вредност извађеног угља. (чл. 47).

Чл. 52.

На крају сваке године инвентар ће се амортизовати на овај начин:

1. бродови свију категорија стално са 2% а поред тога још 2% на сваки 1000 сати путовања;
2. машине стално са 1%, а поред тога још 2% од 1000 сати путовања.
3. казани стално са 3% а поред тога још 2%.
4. бродови и шлепови од гвожђа стално са 3%.
5. дрвени шлепови и друге дрвене пловне справе са 12%.
6. пристаје (штекови) са 10%.
7. резервне машине са 2%.
8. резервни казани са 1.5%.
9. инвентар радионице са 10%.
10. лађени инвентар са 10%.
11. станични инвентар са 5%.
12. зидане зграде са 2%.
13. дрвене зграде са 8%.

Чл. 53.

При свакој оправци лађа и других пловних справа само ће се за $\frac{1}{3}$ утрошене суме увећати актива (вредност) инвентара, а код здрада за $\frac{1}{2}$ утрошене суме.

Чл. 54.

По одбитку свију трошкова друштвених и отпису на овештање (амортизацију) инвен-

тара друштвеног, по одредбама предњих чланава, сва готовина, која преостане сачињава чисту добит друштвену.

Чл. 55.

Од чисте добити издаће се и то:
на тантијему управног и надзорног одбора $2\frac{1}{2}\%$.

на тантијему чиновничку $4\frac{1}{2}\%$.

на пенспони фонд чиновнички 3% .

Остатак од 90% чисте добити поделиће се на онај број акција колико их буде у тецају. Ако сума, која припадне једној акцији на име дивиденде буде мања од 6% на уплаћену вредност акције, онда ће недостатак до горње суме подмирити држава на основу закона од 6. априла 1890 год.

Чл. 56.

Ако добивена сума, која се има поделити акционарима као дивиденда, буде већа од 6% на уплаћену вредност акција, онда се вишак дели на два дела, од којих један припада држави, а други акцијама као дивиденда.

VIII.

Престанак друштвени.

Чл. 57.

Друштво може престати и пре рока одређеног у члану 5., ако то реши акционарска скупштина, на којој мора бити најмање 100 акционара, који су депоновали бар $\frac{2}{3}$ свих издатих акција, а за престанак даду глас $\frac{2}{3}$ присутниц с најмање $\frac{3}{4}$ депонованих акција.

Чл. 58.

На случај престанка друштвеног пре предњег рока, скупштина ће изабрати ликвидациони одбор од 12 чланова, који ће са владиним комесаром рачуне склопити и најдаље у року од годину дана извештај скупштини поднети.

Кад ликвидациони одбор изврши свој задатак и скупштина одобри биланц о ликвидацији, известиће о томе Министра Народне Привреде, који ће по том објавити да је друштво престало.

IX.

Државни надзор.

Чл. 59.

Друштво стоји под надзором државним, који она врши преко владиног комесара, којег именује Министар Народне Привреде.

Чл. 60.

По члану 12. закона владин комесар има право :

1. да присуствује седницама управе и да мотри да је радња управе друштвене саобразна овим правилима.

2. да присуствује при прегледу благајниша и сам такве прегледе врши.

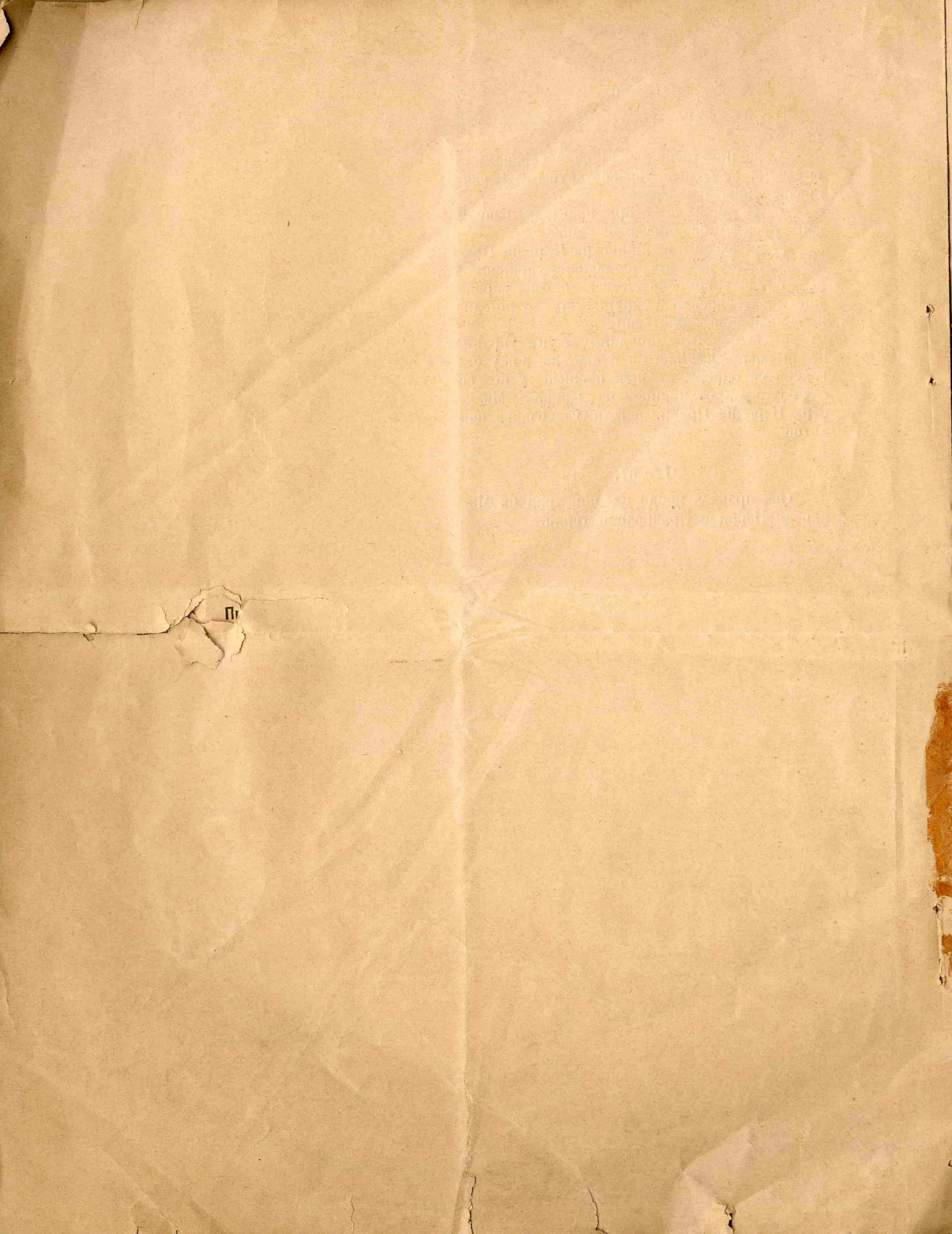
3. да извештава Министра Народне Привреде о свима радовима и одлукама управиним.

4. да тражи обавештења, како од управе тако и од директора друштвеног о појединим пословима друштвеним.

5. да обустави поједине одлуке управине од извршења, ако би нашао да нису сагласне са одредбама ових правила, у ком се случају предмет подноси на решење Министру Народне Привреде и он га решава као хитна.

Чл. 61.

Ова правила вреде од дана кад их Министар Народне Привреде потврди.

11